

ма державами. Зміст цієї вмови поки що не відомий як слід. Навпевно тільки відомо, що вмова більшу увагу звертає на центральну Азію, де найгостріші стосунки Англії з Росією. Англійські газети незадоволені з того становища, яке вмово заводять у Персії, де Росія матиме більше впливу, ніж Англія. Що до Тибету, то Росія одмовляється од свого впливу на цю країну на користь Англії.

— Проект нової середньої школи. „Бирж. В.“ пишуть, що в міністерстві освіти призначено комісію, щоб вона виготовила проект нової середньої школи, яка матиме головним своїм завданням—давати середню освіту хлопцям, що скінчили науку в городских нижчих школах. Вчителі в цій школі будуть 4 роки. На чолі комісії поставлено почесного члена шкільного комітету д. Білібіна.

— Шахрайства на сибірській залізничці. В залізнично-дорожніх сферах, як сповідає „Русь“, багато балачок про великі шахрайства на сибірській залізничній дорозі в Томську. Справа стоїть так. Оце недавно в Челябінську арештовано організований гурт томських шахраїв, який „працював“ за приводом томського комерсанта д. Ольшевського. В Ольшевського знайдено всієї залізнично-дорожньої документи, штемпелі станцій Обь, Омськ та Челябінська та чимало всякого злодійського знаряддя. При арештованих знайдено фальшиві накладні на одержання 20 вагонів масла. Кажуть, що ці злодії „працювали“ в Томську шість років. Начальник над залізною дорогою, інженер Івановський, призначив вести слідство спеціальної комісії. Цими днями арештовано одного хлопця, що прийшов з фальшивою прученністю брати гроші за якогось підрядчика. Таких випадків було вже чимало.

— 15-літній революціонер. Цими днями в петербурзькому окружному суді був лікарський огляд п'ятнадцятирічного революціонера Олександра Меньшикова, щоб установити, чи він не божевільний. Меньшикова судять за передержування в'язничих річей та за ширення негальваної літератури. Суд установив, що Меньшиков добре розумів усе, що робив і звелів складати акта обвинувачення. Меньшикова держать у самотній камері.

— Законопроект польської „автономії“. „Тов.“ сповідає, що законопроект місцевого врядування в Польщі вже виготовлено і внесено буде до третьої Державної Думи. Він дуже одержимість од того проекта, що був написаний в комісії міністерства внутрішніх справ з участю заступників од Польщі. Зменшено права та компетенції інституцій самоврядування.

— Память графа Гейдена. Редакція „Трудов“ імператорського вольного економічного общества збирається видати докладну біографію покійного президента „економіческого общества“ графа П. Гейдена, та ще спомяти про його. Редакція, як пише „Товар.“, збирає тепер усі матеріали, потрібні для такого видання і вдалась до багатьох осіб, прохачи прислати їй неопубліковані ще відомості про життя небажчика.

— Ліга прав людини. „Русь. В.“ прочули, що в Петербурзі організується „ліга прав человека“. Засновують її видатні чиновники та артистки. Ліга, як видно з її назви, має завдання—змагатись за однаковість для всіх громадян

права, не вважаючи на різницю віри та боротьби з тією реакцією, яка загрожувала державі через діяльність супротивного для ліги—союза спасенія“.

— Справа з заведенням земства в Сибіру. У „Товарищ“ пишаво, що справа з земством в Сибіру одсуудулась ще років на три, бо проект міністерства, посланий з міністерства іркутському генерал-губернаторові д. Селіванову, на думку цього адміністратора, не відповідає потребам людности. Селіванов радить змінити його так, щоб проект був пристосований до обставин сибірського життя. Рада міністерства ви. справ переглянула поради Селіванова і постановила: призначити комісію, яка б під доглядом Селіванова виготовила проект земського самоврядування в Сибіру. Про це Селіванову послано повідомлення ще в юлі місяці. Тепер така комісія працює, але, як сповідає Селіванов, робота її тягнеться років зо два.

— Союзники „ратують Росію“. „Бессар. К.“ сповідає, що оце недавно юрба союзників завоклала в Пушкіноську аудиторію, де панує „союз р. народа“, 4-х дівчат і хотіла знасилувати їх. Дівчатам якось пощастило вихопитись з рук ворожої сотні і втіяти. Справі цієї не дано ходу.

У Фінляндії.

— З'їзд слуг. Цими днями в Фінляндії відбувся з'їзд хатніх фінляндських слуг, про який писалося в нашій газеті. На з'їзді були заступники 18 сіпкок слуг, які гуртують коло себе 6.000 чоловіка. З'їзд обрав постійне центральне бюро, щоб оно було інформаційним осередком для всіх сіпкок слуг. З'їзд ухвалив виврядити в найбільші міста делегатів, щоб вони закликали слуг до професійного згуртування. Ухвалено ще видавати незбором часопис, присвячений обороні інтересів хатніх слуг. На з'їзді були й представники петербурзьких слуг з довірчим голосом.

— У селі. Фінансова комісія фінляндського сейму почала обмірковувати пропозицію депутата д. Соімава та інших про те, щоб поліпшити економічне становище вчителів, та всі інші пропозиції, які зачіпають господарство народної школи: асигнування коштів на впорядкування лекцій, читання, будування доміл для товариств фінляндської молоді то-що.

Лист з липовецького повіту.

Ориентуючись у виборчій кампанії, що оце власне почалась, розгадаючись у передвборчих настроях і надіях, кожен український дописувач, певно, застановлюється на питання: чи виступають і як у нашій місцевості українські партії? Як їх лозунги? який у них під ногами ґрунт, які їх надії? Що до липовецького повіту, то на сі питання треба відповісти категорично: ні. Українські партії у нас не виступають, гасел не дають, надій не мають, хоч певний ґрунт під собою мають, чи власне—мали б, як-би... як-би в нашому повіті існували партії українці, або хоч люди з певним національним самопізнанням. Власне кажучи, „українці з кральською самопізнання“ натикає в нашій місцевості по одному по різних містах і містечках, але се настільки „нерухливий“ парід, що на те, щоб спер-

тись на їх,—партіям нічого надіятись.

Ми сказали, що ґрунт для української виборчої агітації єсть. Помінемо селянську курію, де сей ґрунт настільки певний, що ніхто в цьому й не сумнівається, де навіть єсть, хоч неорганізована, українська агітація; застановилося на „другім городським з'їзді“. Розглядаючи список виборців сього з'їзду, бачимо, що крім євреїв, котрі не уявляють з себе чогось одноцільного, у ньому єсть дуже значна група православних і католиків. Частина сей групи, так сказати-б,—помірковані чорносотенці, друга більша частина—вчителі, доктори, фельшера, заводські служакі і дрібні власники—люде з демократичними, хоч здебільшого невизначними, симпатіями.

Таку картину дають об'єктивні умови списку. Але се єсть важний фактор: це сучасна реакція. Ждуть виборчого чорносотенного „давлення“. І вони дійсно чось мають на думці, бо при дуже малій кількості чорносотенних виборців мають великі надії провести і кандидата; ведуть агітацію між малокультурними верствами містечкових євреїв на ґрунті єврейського ортодоксизма і монархизма, залякуючи їх і рівночасно обіцяючи євреям різні полекхости. При сій досить вмілій, а головна річ—нахабно-бесчорній і „терористичній“ агітації надії чорносотенців на 1 місце не такі вже непевні.

Отут-то й могла-б їм пошкодити друга половина не єврейської групи, тільки кинуть в неї відповідне гасло і організує її: вона стане тим балансом, на котрому буде хитатись виборча вага. Більшість сей групи—стихийні українці; з ким ви не побалакайте, всі вони стоять на ґрунті українства, деякі—радикального, деякі, принаймі,—просвітнього. „Українська група“ має в собі до 50 з лишком душ. Число поважне. При помочі блоків з поляками і частиною єврейства (бо ся найбільша частина списку зовсім не одноцільна) безперечно можна б провести одного партійного кандидата. Найохітніше ся група пішла б за українськими гаслами. В противнім разі де-хто з сей групи зовсім ухилилось од виборів (і без нас, мовляв, є прогресивна більшість), а люде менш розвинені подадуть голоси на галай—на балай, а то й уловлять в сітку якої-небудь „прогресивно-конституційної партії“. Пригадується оцінка з минулих виборів. В однім місці зібрався вчителі, фельшери й ще де-які „разночинці“.—Мова за кого подавати—обзвывается один.—А чого-ж ти прихвас?—питають його.—А так, подивитись на... конституцію.

— Справді: за кого ж його?—Подавай же за Марголіна та Кальмановича.—І то добре. У всякім разі—не Ждановича—не випускати!—Я вас виншу—звертається один до українці.—І я, і я, і я...—Який же толк?—одмовляється українці.—нічого з того не буде.

— Я балакав з євреями і вони згодні вас записувати.—Ні, япанове, треба було б наперед умовитись, а тепер годі. Представники рівноправців передавали через мене прохання—йти по їхньому спискові.—Входить чиновник-чорносотенець.

— Панове, не записуйте жидів! Пишіть Гаврика та Ждановича!

І що ж?—частина тих, що хтіли оце вислати українці і єврейських рівноправців, вловлялась на прогресивно-конституційний гачок д. Гаврика.

Коли візьмем під розвагу, що крім реальної мети виборчої боротьби—виборчихських мандатів—є ще друга не менш важна мета, а власне—певна партійна агітація, то стане ясно, як важно було б українським партіям звертати свою увагу на городські курії навіть в таких глухих кутках, як Липовеччина.

Коли звернемось до виборчого „стіяла“ землевласників, то тут про українську агітацію могла б бути річ хіба між попами. Але се так лиш а ригію, а в дійности—нема такого чорносотенця, котрий з більшим прізирством ставився б до „мужика“ і його мови, як навіть більш-менш „ліберальний“ поп. Се дивно, але се так. Живуть вони з „мужика“, живуть навіть приблизно тим самим життям, що й замужній селянин, бо їх культурні вимоги недалеко відклали од селянських, говорять між собою по українському, а натякнють котрому з них про його банькість до мужика,—він розсердиться ще більше, ніж Мартин Боруля. Нема слова,—майже всі вони дуже недоволені тими „конфіденціальними“ наказами, що йдуть од благочинних—неодмінно ставили в ряди „правих“ руських виборателів“, а тако ж давали жандарські відомості про волосних кандидатів. Але елементи сього недоволена самі рівноанітні: перш за все—треба „рухатись з місця“, а тут така звичка до спокійного життя! Потім—завадно суворий (лагідно мовивши) тон благочинницьких наказів з їх погрозами „осудушникам“ чуть, мовляв, не „царської воли“ (вони вміють писати страшно!), дали—явна інспірація цих наказів „русскими избирателями“ з д. Ревю на чолі. Тільки де-хто розуміє, що мовляв, „сварять нас з мужиками, бо сі останні кажуть: о, попи вже злигались з папами!“ Але й тут говорять не ясне політичне розуміння, а хіба вузько—груповий інтерес і страх. Про якісь же ширші політично-національні потреби народу в сей час—між попами не може бути й

річ. Ще наше духовенство до сього не доросло, занадто ще воно некультурне.

М. Н.

ПО УКРАЇНІ.

— У Київї. До смерті Ів. К. Тобилевича (Карпенна-Карого). Брат Івана Карповича відомий артист Панас Карпович Саксаганський 3-го септіября виїхав з Київва в Александров стрічати тіло небажчика, що перевозиться з-за кардону для похорону на рідній землі.

— Усі поступові київські газети за 4 септіября присвятили пам'яті нашого драматурга теплі й ширї статі.

— З'їзд директорів народ. шкл. Зараз у Київї відбуваються наради з'їзду директорів народних шкл київської учебної округи та трьох місцевих учительських семінарій. З'їзд обмірковує питання, як би краще на далі повести справу навчання, та поліпшити шкільні програми низчих учебних закладів.

— Штраф на газету. З наказу місцевої адміністрації оштрафовано редактора-видавця української тижневої газети „Слово“—о. Корольову на 100 карб. за статю „Неврожай на Україні“, вміщену в 17 числі газети.

— Военний суд. 3-го августа київський военно-окружний суд, під проводом генерала Антонова, розглянув при зачиненні дверей справу рядового 5 понтонного батальона Микити Сетова й рядового 5 саперного батальона Івана Авлічова, з яких першого обвинувачувано в тому, що він мав у себе на схованці, аби потім розповсюджувати, негальвану літературу, та що образив словами свого начальника, а другого—в тому, що він мав у себе на схованці, але не для того, щоб розповсюджувати—противоправительствену літературу. Обвинувачувані підсудних пом. воен. пр. кап. Безбородкін, боронив поруч. Отрепьев. Суд Сетова признав винним тільки в тому, що він мав на схованці негальвану літературу („Содатський листок“) і що образив начальника й приговорив на 8 тижнів під суворий арешт на хліб та воду при гауптвахті; а Івана Авлічова так само признав суд винним в тому, що мав на схованці негальвану літературу, без заміру розповсюджувати, й приговорив на 7 тижнів під суворий арешт при гауптвахті.

— 3 Київщини. Убив поїзд. 2-го септіября, коло 8 годін увечері, на переїзді побія стаття „Возража“, півд-західн. заліз. п. Київвом товарний поїзд № 590 наскокчи на селянського воза й розбив його. Міщанина Лейбу Криворучкого, що їхав на тому возі, вбито, а двоє його братів і вівчани тільки дуже покалічено; їх усіх трьох зараз же одправлено в залізничу лікарню. (К. М.)

— В справі залізничої забастовки. „Рьчи“ з Умані телеграфують, що 1 септіября там прочитано вже приговор у справі про залізничу забастовку на станції „Христинівка“, півд. західн. залізв. 4-х виправдано, одного ж приговорено на три тижні під арешт.

— Заходи проти холери в Смілі, черкаського повіту, вже починають уживати де-які „м'яри“ проти небажаной гості—холери. Так, наприклад, поліція стала вживати заходів, щоб хоч на головних вулицях не було багача, та почала підчищати рови по боках вулиць, то що. Потім у всіх графських служак робітники з заводу старанно повімтали з дворів сміття та порубували бурьяни й трави, щоб вона часом там не сховалася! (Од власн. кор.)

— 3 Волині. В Острозі одкрито приватнопрогінання „В'юлоуова“. Учив у пій досі в коло 150. В цей час, коли така сила дітей шкільного зросту не має спромоги втискатись в школи, не можна не вітати цього симпатичного заміру д-ія В'юлоуова. (Од власн. кор.)

— 3 Поділля. Пожежа. Недавно погорів власник присілку до с. Сербів—Людвиковик д-ій Іванов. Згоріла в його станія й курні з хліборобських знаряддям. Підозрівають підпад. Це горе примусило д-ія Іванова оддати всі свої пиви селянам з половиною. Шкоди од пожежі нароблено йому до 25 тис. карб. (Под.)

— Вбивство. В Луганському лісі, коло с. Лука, вінницького повіту, 31-го августа знайдено вбитого лісового сторожа. Хто убив його—невідомо. Підозрівають тих селян, що він недавно зайняв їх скотину в лісі. (Од власн. кор.)

— 3 Холмщини. Брак грошей. Уже чотирі місяці, як народні вчителі Холмської Дирекції по де-яких місцевостях зовсім не одбирають жалувания, а де иноді дістають тільки частками, а саме—безпосередньо зібране з народу; міністерство ж асигновок чогось не присилає. Там, на Холмщині, жалувания вчителя звичайно складається з двох часток: одну видає міністерство, другу складають селяне. Дуже сумне становище холмського вчителя зараз. Жалування й без того мізерне, а тут ще недоплатя... (Од власн. кор.)

— Убивство й арешти. 31-го августа в передмісті Білої—„Воля“ вбито поліцає. В звязку з цим одбуваються труси та арешти. (Die Hoffnung.)

— 3 Полтавщини. Грабунок. На товарний поїзд, що йшов з Кременчука в Знаменку, за три хвилини як мав підїйти до станції „Крюкова“, напали озброєні злочинці, але їх одбито. З „Крюкова“ послано на всі боки сторожу шукати тих злочинців. Проте нікого не затримано. (Рус. Сл.)

— Полтава. Полтавський повітовий предводитель дворянства сповістив повітову земську управу, що він одержав від полтавського губернатора листа в котрому той пише, що свіденики, які відрізані в окрему виборчу курію по виборах у Державну Думу, приїхати на з'їзд 14 септіября, коли більшість їх буде служити у церкві, не зможуть. Через що губернатор, за згодою міністра внутрішніх справ, переносить з'їзд на 15 септіября. (Од власн. кор.)

— 3 Катеринославщини. Небезпечна знаходка. 31-го августа, увечері, на Середній Виїздній улиці в Катеринославі, в будинковій Соловйова, в відрі поліцейської знайшли гниоту бомбу й два револьвери системи Маузера та Сміта і Вессона. Затримано двох. (Пр. Кр.)

— Розрухи. Як повідомляє „Южный Курьер“, бернадівські селяне тираспольського повіту 26-го августа стали громити економію Люча. Вони побіли арендатора, захопили книжки, векселі й не дозволяли давати землю в оренду. Туди виїхав справник з отрядом стражників.

— 3 Таврії. Учительський з'їзд. З 26-го августа в Бердянському розпочав свої наради учительський з'їзд. Усього а'їхалося 60—70 душ, замість 300—400. На черзі питання про заснування професійної спілки, вибори шкільної комісії та багато інших справ. (Пр. Кр.)

По вищих школах.

З київського університету. Коли цілком уже розпочнється наука київського університету—це напевне й невідомо, але де-які професори вже оповістили, що викладачі свої лекції почнуть 7-го септіября (на юридичному факультеті) й 10-го (на фізично-математичному).

Проректор виставив в університеті оповіщення про те, що студенти, сторонні слухачі й слухачки повинні кожного разу при вході в університет показувати свої вхідні білети. 3-го септіября вже почали нарашті приїмати в університет і євреї з поміж абітурієнтів київської округи. Списки приїхавших виставлено буде зараз же через якісь там днів. Виявилось, що по процентовій нормі в університеті буде прийнято тільки всього 100 душ євреїв, і от кожний з їх тепер тільки гадає про свою долю.

В політехнічному інституті сього року наука розпочнється значно пізніше на всіх курсах, а надто на перших, де невчасний приїом поваків-студентів трохи стає на перешкоді.

Убивство гр. Комаровського.

22-го августа в Венеції, в Італії, вбито графа Комаровського. Спершу закордонні газети, особливо італійські, на це сенсаційне вбивство подивились, як на подію, що скоїлась на політичному ґрунті, й забалакали були вже про „терористичний акт російських революціонерів...“ Аж от затриманий недавно, через свою занадто непевну поведінку, в Відні, в Астрії, якийсь Зейферт, як потім виявилось—присяжний адвокат з Москви—Донат Прилуков, повернув при допиті що справу зовсім в иний бік.

Виявилось, що це було тільки звичайне уголовне вбивство, без жадної навіть тіні політики. Арештований Прилуков признається в усьому, а гроші, знайдені при йому, листи та телеграми, разом з посвідченнями самої героїні всієї цієї події—Марії Тарновської, надають виразний відтінок ганебному душоубству.

Тарновська, з роду графівна, дочка гр. д'Оурка, рідна сестра дружини теперішнього полтавського віце-губернатора Катеринича, вже трохи пожила (їй 28 літ), але була досить вродлива і досі дуже цікавила чоловіків. Якось то вона стрілася з мільйонером гр. Комаровським, уже 50-літнім вдовцем, і він в неї дуже закохався. Вона ніби теж покохала і його. І от вони вже хотіли навіть побратися, тільки п. Тарновський треба було розвітись з першим її чоловіком.

Вона доручила вести справу розводу московському адвокату Прилукову. Та і він теж закохується в п. Тарновську. Тим часом в п. Тарновську закохався й Наумов.

Таким чином у неї було аж три коханці. Але з їх вона сама побрила тільки Прилукова, на якого вона думала, що з ним найкраще прожине другу половину свого життя.

Та... гроші. Якось треба було так зробити, щоб мільйонна гр. Комаровської переїхали до неї. Правда, він хотів з нею поженитися, але... Тарновська кохала його тільки багатство. Дійшло до того, що п. Тарновська не раз навіть просила Прилукова, щоб він убив ненавистного їй графа. Нещасний закоханий Прилуков, отуманений такими намовленнями своєї коханки готов був за ради неї зробити все.

Тим часом у п. Тарновської виникла думка, щоб застрахувати графові на пів мільйона франків життя, але так, щоб ці гроші були одисані на неї. Це було в Відні. За допомогою Прилукова вдалося знайти таке страхове товариство.

І граф зовсім нічого не підозрівав. А Прилуков так серйозно став думати над тим, щоб згубити а світа негальваного конкурента. З цією метою він почав спеціально вчитись стрілять в одному відескомому манежі.

Але в цей час виникла думка—невідомо, в кого саме—щоб зовсім зайного їм Наумова, зробити таким знаряддям для надуманого вбивства. Для цього треба було і в йому розбудити ненавист до графа. І це повинна була зробити п.

Тарновська. Наумова було викликано в Відень і тут його „мучителька“ зрбила за його те, чого й хотіла. Вона розказала йому, ніби в нею граф страшенно поводитися й навіть б'є. Без міри закоханій Наумов зараз же випадив ненавистю до гр. Комаровського, що всього цього зовсім і не підозрівав.

Граф виїхав у Венецію, а разом з ним поїхав і Прилуков. Тарновська ж з Наумовим прбули в Київ. Усе, здавалося, складалося як найкраще для Наумова. Коли це в Венеції Прилуков шле Тарновській телеграму за підписом графа в якій дуже образливо пише про Наумова. Тарновська зараз розказала про це Наумову і в йому знов спалахнула недавня ненависть до графа ще з більшою силою. Другого дня Прилуков знов прислав подібну ж телеграму. Тепер нещасний Наумов не втримався й полетів у Венецію, щоб помститися над образником графом.

Такий план убивства був вигаданий двома шпиро закоханими, а отуғанений піддасливою поведінкою п. Тарновської, Наумов цілком виконав його.

Вийшовши уранці до гр. Комаровського, Наумов п'ять раз вистріляв у його і дуже поранив його в спину.

Наумова було арештовано аж у Вероні.

Тим часом Прилуков прислав в одну італійську газету телеграму за підписом De-Russky, в якій запевняв, що Наумов убив графа по постанові російських революціонерів, сам поїхав в Відень, а п. Тарновська полетіла в Венецію.

Здавалось, усе ніби й зяметено, й закрито.

Аж ось несподівано все зірвалося! Такою сенсаційною подією зацікавився відеський комісар Штукляр і почав роздобувати де-які відомості про неї. Він знав, що всі розіски по дорозі до Венеції звичайно спляються в Відні. Він дізнався по відеських отелях про гр. Комаровського і стрічає прізвища п. Тарновської та Прилукова. Далі він довідався й про страшування графом свого життя, коли було запитано: чи достаються страхові гроші після вбивства контрагента.

І от як прибув Прилуков у Відень, його зараз же було арештовано. А Тарновську арештовано 25-го августа на вокзалі.

Другого дня обоє вони призналися, що дійсно мали участь в тому ганебному злочині.

К.

До виборів третю Думу.

— Опівщення виборчих списків по Києву. В числі за 4 августа с. р. „Києвських Губернських Відомостей“ надруковано списки виборців по Києву—всі надруковані до 15-го августа й додаткові.

— Товариство безпартійних виборців. У Києві організується нове товариство безпартійних поступових виборців, що має на меті „об'єднати безпартійних поступових виборців у Києві для одстоювання їх виборчих прав і так само, щоб допомогти провести на члена Державної Думи таку людину, яка всіма дозволеними способами служила-б своєю діяльністю на користь Росії“. Товариство почне клопотати перед міським приєутством по справах про товариства та спілки про легалізацію. Складено вже статут. Між завданнями товариства зазначено: „товариство стежить за тим, щоб правильно склалися виборчі списки, збирає відомості про кандидатів у Держ. Думу, зпоряжає передвиборчі збори то що“.

В СУДІ.

Московский военно-окружный суд.

Процес Жданова, Брюно та инш.

В своїх дальших повідченнях Біланов розказав, що з Брюно та Кукольовим він знайомий з місяць, вони бували в його на квартирі, де обміркували план „експропріації“ у Рема, але він в цьому участі не брав, хоча знав, що вони для „екса“ мають кошти. Зараз же після повідчення, Біланова попросили, причім в його знайдено листа од Вушупоєва, а під підкладкою пальта—338 карб. грошей. Тоді Біланов заявив, що дав неправдиві повідчення, бо в „ексі“ брали участь він, Брюно, Кукольов, „Петро“ та Вячеслав Котельников. Взяли вони 10 пачок п'ятирублових та три двадцяти-пятирублових ассіацій, 1 золоту монету в десять карбованців та 100 срібних карбованців—всього 6,285 карб., які було привезено до його на квартиру. Гроші поділили по-рівну, віддавши „Петрові“ 580 карб. за кошти та за револьвера. Біланов ще додав, що кінв належить служачому в земській або міській управі, який зветься Олександром Александровим.

На конверті листа, взятого в Біланова, олівцем було написано: „Йогомисні Володимирі Миколаєвичу Біланові“; в конверті аркуш поштового паперу, на яким олівцем написано: „20 февраля 1907 р. Що то за худий добродій приніс вамого листа? Сказав сам: „продали обовязково одновстві“, я похалпечем написала картку та одіслала, а його вже й знав нія немає. Я рішучо не зрозуміла вамого листа,—що означає „справа закінчилась гуртом, але турбуюся з 3 товаришів“. Яке ж турбарно, коли товариш можуть загинути? Але ж для вас ці 3 важніші, ніж товариші. А втім вибачте, можливо, що я вас не зрозуміла. Але ж коли трое загинуло, то й решту знають. Чесно до ви написали так коротко? Коли б я тільки не боялась зарізати, то і обо-в'язково прийшла б. Як що нічого певнішого не знавимо, то чекаймо завтрашніх газет. Наскільки вам ніщо не загорує? В кіпці тексту стоять слова: „Ну, що за мучка: сьогондя збирка, мітинг, ваша доля, а я вдома... Маруся“.

В своїм оповіданні Біланов подає такі по-

добищі, що не могло бути сумніву в правдивості його слів. Всі ці подобищі з слів сього Біланова записано в протокол, якого Біланов підписав. А що Біланов заявив, що з пограбованих грошей він дав 100 карб. студентові Дандарову та дворининові Месхадзе, то було арештовано Дандарова, причім його помешкання показав Біланов. Дандаров сказав, що Біланов дійсно дав йому 100 карб., з яких він дав 50 карб. своему товаришеві Месхадзе, але Біланов, даючи гроші, не сказав, де він їх взяв. Месхадзе теж потвердив, що взяв 50 карб. од Дандарова. Ні в Дандарова, ні в Месхадзе д. Рещ не признав тих, хто брав участь в „ексі“.

Василь Кукольов заявив, що він дійсно поганяв коня, револьвера при собі не мав, а набої, які в його знайдено, дав йому на схованку „Іосип“, який був приїждцем „ексу“. Третій, що їхав з ними й потім втік, зветься „Петром“, і він позваляюм його з присяжним адвокатом Ждановим. З доручення Жданова, „Петро“ дав йому гроші на овеє для коня, за який подлядав служачий в земській управі Олександр Александрович. Цей кінв, як казав йому Петро, належить соціяль-демократичній партії. Він, Кукольов, замір коно вранці 20 февраля та приїхав до Бутирської рогатки, де його чекали Брюно й Петро. Вони сіли в трьох поїздах до академії, де вже були Лудо (Біланов) з товаришем.

На другим допиті Кукольов розказав, що 13-літнім хлопцем його було оддано до слесарних майстерень Митішевського заводу, де, маючи стосунки з робітниками, він мав споможність позаякомитися з програмами партії с.р. та с.д. і, спочуваючи останній, пристає до неї, причім належить до партії (очевидно, фракції „Ред.“) більшовиків, до якої належить й Біланов, з яким він познайомився на одній збірці в моск. университеті. В ноябрі 1906 року він з доручення партії поїхав в Київ для організації робітників, де й познайомився з Петром. Повернувшись з Києву, де його праця не дала ніяких наслідків, він якось в январі 1907 р. почув од Петра, що треба зяйти до прас. адв. Жданова. Вони зяйшли; Петро балажав з хазяїном в кабінеті, а він—в передпокою. В февралі вони знов були в Жданова. Вийшовши звідти, Петро сказав йому, що треба купити сапки та одвезти їх кудись на дачу, після чого дав йому карбованця і зявдів купити торбу на овеє. Зявдівшись, через день Петро запрохав Кукольова їхати на дачу в Ново-Гіреєво за кошем, який, на його думку, належить с.д. партії. Вийшовши на вулицю, Кукольов побачив, що до саяей звозчика прив'язано другі сапки, з напівверглим задком. Приїхавши на місце, вони там застали Олександра Александровича, з яким його познайомив Петро. Дворник Савелій замір коно, гнідого, гарного, того самого, на яким було зроблено „екса“ якого арештовано. Вони втрьох сіли в сапки та поїхали, причім погнав Олександров, після чого він сам же раз з доручення Петра брав кошти та проїхався з ним по Москві, щоб переконатися, чи не зяертає він на себе уваги.

13 февраля Петро покликав його, Кукольова, поїхати на Мединку до Біланова. У Біланова вони застали Брюно та ще двоє незнайомих. Одного незнайомого Петро попросив вийти, а другого, якого зваив Вячеславом,—лишилися. Петро запропонував їм ваяти участь в нападі на Рема, причім тут було посылено коїй й постановлено, що гришми вони поділять по-рівну. Кукольову було привзначено взяти коно в Гіреєві й являтися з ним о 9^{1/2} год. ранку до Бутирської рогатки. Хоча про зброю розмови не було, але самі собою було ясно, що зброю треба брати. Кукольов вранці зявився в Гіреєво, йому зявляти коно, а він поїхав.

Прас. адвокат Володимир Жданов вивачив себе по признав. Він тільки сказав, що знав про те, що готується експропріація у Рема й що він для цього й дав свого коня, але активної участі в нападі не брав. Крім того він сказав, що до іюня 1906 р. був членом с.д. партії, а після юня вийшов з неї, але зявляв з партією не раув, а ніколи ставив їй в пригоди до його члени партії заклада, привчачаши побачення й т. в. Нарешті він показав, що коно він купив для того, що партія хотіла вивозити Голубова, якого арештовано було до смертної кари й якого він боронив в московським военно-окружним суді.

Останні вісті.

(По телеграфу та з газет).

До виборів в Державну Думу.

Петербургу, 3 сентября. Складають по-вітові та волосні комітети трудової групи, які мають на меті організацію селянських виборців та агітацію за кандидатів групи в губернські виборщики. Комітети повинні будуть доглядати, щоб під прапором трудовиків не проходили кандидати монархистів.

Відбулась загальногородська петербургська конференція с.д. Вибрано центральну виборчу комісію та агітаційну колегію.

Петербурзькі естонці рішили голосувати за кандидатів к.д.

В списку виборців по Литейській часті занесено Н. Миялюкова.

Кузьмин-Караванєв виставляє свою кандидатуру в Думу в тверській губ., Максим Ковалевський—в харьківській.

Польські с.д. рішили вступати в блоки з польськими соціалістами там, де буде небезпека з боку народоців.

Є чутка, що в сферах рішили дозволити ширення кандидатських списків к.д., як що в ціх списках не буде лівок.

Ярославль, 3 сентября. „Союзники“ розквели передвиборчі прокламації, між иншим, ці прокламації називають каледів убивцями.

Москва, 3 сентября. 2 сентября відбулися вибори уповномочених од селян та робітників в московській губернії. Виборів ніде не бойкотували. По волоколамському повіту обрано 22 уповномочених, з яких 11 називають себе правими, дев'ять поміркованими і двоє вважають себе за лівок. По подільському повіту обрано 22 уповномочених, з яких 5 називають себе монархистами, 11 поміркованими і 6 вважають себе за лівок. Один сільський староста молодинської волості почав був промовляти, що вибори нешотрібні, але його за це було примушено попинити сход. Кого вибрано в инших повітах, ще невідомо; думають, що скрізь пройшли більш помірковані. Од робітників пройшли в більшості торішні уповномочені.

Нижній-Новгород, 3 сентября. Уповномоченими од робітників у виборний з'їзд вибрано: одного с.д., ожного к.д. та ожного крайнього лівого; партійність инших шести обраних невідомо; четверо називають себе безпартійними та двоє прогресистами. Не відбулися вибори в пяти пунктах, бо не прибуло потрібне число робітників.

Шкільні справи.

Петербург, 3 сентября. Професора Кулаковського командирують в люблінську та селдзьку губернію, де він має розслідувати забастовку ксьондзів—законовчтелів.

Москва, 3 сентября. Міністр народної освіти повідомив ректора, що задоволено прохання университета про зачислення поверх норми всіх євреїв, які училися в московському учебному округі.

Земські справи.

Тирасполь, 3 сентября. Земське зібрення ассігновало на громадські роботи 12,000 карб.

Митава, 3 сентября. Опубліковано проект заведення в надбалтійських губерніях земства, вироблений в особливій нараді для внесення в Державну Думу.

В судах.

Москва, 4 сентября. Военно-окружный суд по справі про грабування казначея сільсько-хазяйського інститута приговорив двоє до смертної кари і двоє до каторги. Адвоката Жданова оправдано.

Москва, 3 сентября. Комісія признала Торопова, убийцю Ерамуса, нормальним. Його ще раз мають оглянути в психіатричній лікарні.

Треси та арешти.

Варшава, 3 сентября. В звязку з убивством Зильберштейна арештовано 14 робітників.

Кисловодськ, 3 сентября. В гостиниці в номер жінки петербургського градоначальника явився невідомий і дав листа в домаганні тиєчі карбованців. Саме тоді у Драчевської сиділи два генерали, вони покликали поліцію, яка і арештувала невідомого.

Керч, 3 сентября. На рибних промыслах почалися розрухи. Де-які промисловці рябу в спілці з 800 робітниками самовольно лоявлять оселеді, не згожуючися платити управі визначений податок натурою. На місце розрухів вислали роту солдатів і великий наряд поліції. Арештовано де-кілька агітаторів.

Єлисавет, 3 сентября. Затримано ще трьох учасників убивства Бурданкевича, горнишної та сторожа.

Петербург, 3 сентября. 1 сентября в Петербург привезено і посажено в Петропавловську цитадель трьох політичних.

Убивства, грабїжі та напади.

Тверь, 3 сентября. В 11 годі ранку ограблено в селі Львові, тверського повіту, монополючку; одного з грабїжників поранено і арештовано.

Лодзь, 4 сентября. На Водній вулиці вистрілами поранено робітника. В передмісті Барутах на вулиці знайдено трун робітника з стреляними рапами.

Одеса, 4 сентября. На Преображенській вулиці трое озброєних напали вдень на артильщика млина Когана і забрали 876 карбованців.

Терор.

Варшава, 3 сентября. В 9 год. вечора на Куецькій вулиці кинуту бомбу в квартиру Бленя, фабриканта обуви, який закрив фабрику. Бомба вибухла і поранила дитинку 2-х років.

В 10 год. вечера, на Новолиській вулиці, кинуту бомбу в фабриканта обуви Гринштейна. Од вибуху бомби зявився газ. Пожежу погашено. Ніхто не постраждав.

Сарапуль, 3 сентября. Вночі кинуту бомбу в будинок Черягиной; знищено паркан.

Пожесжі.

Тула, 4 сентября. Вчора в день з невідомої причини згорів театр „Ермітаж“.

Чернігів, 4 сентября. В містечку Лосимові згоріло 42 будинки.

Зіньків, 4 сентября. В селі Меркурьевці згоріло 10 будинків, пашня і все хазяйство. Убитків зроблено на 29,000 карбов.

Серед „союзників“.

Петербург, 3 сентября. В головній раді „союза русскаго народа“ піднято питання про те, щоб виключити з „союза“ Пуришкевича та Ососова за безконтрольні трати. Одного з членів ради, як повідомляють газети, посилають проконтролювати справи київського оtdіла, бо в головну раду „союза“ подано дуже багато скарг на Постного. Раніш було послано зробити контроль Коновіцина та Влазова, але Постний до контролю не допустив.

Співробітники „Русскаго Знамени“ жаліються, що їм не платять жалування.

Виступи „черносоменців“.

Одеса, 4 сентября. Щоб не допустити розрухів на урочистих похоронах убитого надзирателя Харченка, командировано побільшені наряди поліції та війська. За трюною яшов градоначальник. Прездеія по дорозі до вінтара ніяких перешкод не мала. Після похорон невідомо на Болгарській вулиці почали стріляти; убито—єврея та дитинку християнку. Скрізь по городу збільшені патрулі. Градоначальник сам об'їздив небезпешні місця. З на азу генерал-губернатора арештовано на два місяці пять чле-

нів „союза русскаго народа“ за те, що вони були в натовпі, який стріляв і робив безкет на вулиці.

За кордоном.

Гонконг, 3 сентября. Коло города Линшмана, в провинції Квантунг, відбулася битва, яка тягнулася 12 годин. Імператорське військо, послане для допомоги місцевому війську, освободило город. повстанці, озброєні сучасною зброєю, перервали телеграфні проводи. Є чутка, що повстанцями керують емігранти, які вернулись з Анами, звідки привезли военну єкіпіровку.

Театр і музика.

Театр „Соловцов“.

„Призраки“ др. Ібсена. В відомій пьесі Г. Ібсена—„Призраки“ 3 сентября виступив перший раз перед киянами новий премьєр групи д. Горелов. Горелов грав роль дегенерата художника Освальда і мав великий успіх у публіки... Цей артист, на мою думку, має не-аби-який талант, прапює над ролюю, оригінально розуміє її, та тільки не горить в його виконанні той вогонь, що запалює душу глядачеві, вражає його глибиною почуття, психологічним аналізом. Грає Горелов розумно, ефектно, але якось холодно. Все було занадто розмірено, щоб захопити глядача—і от через це саме Горелов-Освальд не робив глибокого враження. Були гарні окремі моменти, та не було цілості сценічного образу. В широко-драматичних розмовах з матіррю, де Освальд каже про страждання своєї змученої душі і свого хворого тіла, що з самого дня народження мусять терпіти кару за распутне життя його батька, Горелов, на жаль, вживав крикливої декламації. Інші артисти, що грали цього вечора: д-ка Токарева (мати Освальдова), Штребнева (Регіна); д-д Степанов (батько Регіни); Дагмаров (пастор)—ще менше допомагали артистичному виконанню пьеси. Іх гра була бліда, однобарвна, млява. Декорації, світові ефекти були надзвичайно реалістичні, розкішні. Пьесу ставив режисєр д. Марджанов. Мабуть, на втіху глядачам, після серйозної пьеси Ібсена, піднесено було якусь нісенітницю в одній дії, що зветься—„Колесо“ (Тімковського). Пьеса в карикатурній формі малює сучасне „життя інтелігенції“, в якому все крутиться як те „Колесо“. Окрім недостатнього, аматорського виконання—артисти (в цій пьесі грали спеціально молоді сили групи) нічого не виявили, хоч і з усієї сили шаржуваним намагалися тшити публіку... Сцена вже не крутилася і нічим не виявляла свого існування, бо антракти були досить довгі.

Litera.

Прикри помилки: Учора в рецензії д. Литері традилесь прикри друкарські помилки: замісто „завісч“ надруковано—„завісч“, замісто „подо бав ся“—„подався“ і т. п.

ДОПИСИ.

М. Копайгород, моголів. повіту. Довго гадив пан Богуцький на займи по ночах, бажаючи ваяти, що то за злодій пасує на його ланях. Але все якось не шастало йому зловити злочинців.

Коли ось, одної шаставної ночі, озброєний, з ватагою слуг, застукав він на своїх полях хлопчика з кінями. Не стямився хлопчина, як на нього налетів розлючований довгою невдачою, жадаючи помсти „хамам“—пан.

Почалась розривана. Власною панською рукою пропонував пан Богуцький на голові та обличчя немасного хлопця закон про земельну власність...

Довго пам'ятовують хлопець цей „урок“ вельможного пана. Мабуть і онукам своїм—як вживає—буде розказувати, як то його вчили освічені люди.

Вспокоївши свої нерви (такій вже нервовий вік), пан поїхав додому. А хлопця на другий день насилу принесли з поля. Батько побитого пішов до пана, спитав, за що той побив сина. Та нервовий пан не міг звести такого наглого зауваження і батькові—сільському старості—трохи не попаля так, як синові. А покляканий на підмогу стражників—навчили розуму і батька, щоб не дів з дурними питаннями. Та, мабуть, але навчали бо він відважився подати в суд на папа скаргу.

Фірма Льва Рубашкина, у Лодзі

вискає, як і в минулі роки, хутко акур, без задатку, з упаков. і перес. за власн. кошт почтою на роздріб по опт. фабр. цінам. Матерія на дамські плаття і ткаві для бізники. Без всякого ризику! Все, що не подобається, приймається назад на обмін чи повертається сповна гроші. Найновіші дамські трико модн. виш. добротн в саму модню клітку (ост. нов. сезону) всіх колірв, ціна за 8 арш. на ціле плаття 6,40, 8,50 і 10 карб. Шерстяні гладкі сатини найнов. сорт. і ріпомантн. колірв по ціні за 8 арш. на ціле плаття 5,95, 6,40, 7,20, 7,60 і 10,80. Хто замовляє 3 чи більше одрзків, тому додається до кожного відрзку зовсім даремно гарний дамський поєс. Сува дамські гладкі відборн. сорту і всяких колірв р. 50 к. Спеціальні одрзки на блузки з гарн. наймоднін. прошивч. на комір, спереду і на рукавах, всяких колірв і відтінків, ціна за кашалок батист.—3,50, шовк. 4,50 і 7,50, нашив-бархати. 4,50 і че-су-че. 5,50. Полотна білені дуже кріпкі, при вжитку крапці за полотняні, для мужськ. і жинч. бізники наволочок, кофт і т. в. висилаються ковалками по 24 арш. сорт. на всяку муж. жин. і пост. бізную кашалок по 24 арш. довж. і 20 перш. шпр. за 5. 90, 6,50 і 7. 50 к. Ткаві у аїгвах дуже кріпка й практична на муж. гальсонн кашалок по 24 арш. довж. і 18 перш. шпр. по 6 р. 50 к. Простанні білі гладкі чн з окрайкою (син. чи черв.) 3 арш. довж. і коло 2 арш. шпр. за 6 шт. 7 карб.—Хустинки до носа батист. білі гладенькі 1 дож. 1,25 і 1,45 з окрайкою (син. чи черв.) за 1 дож. 1 р. 50 к. чисто-льняні білі гладенькі за 1 дож. 2,50, 3, 3,50, 5 р. і дор. за грн. бат. з окрайками (син. і черв.) 2,75 і 3,50. Рушаники білі з узором за 1 дож. 5,50, 6 і 6 р. 50 к. Скатерки стол білі з узором 12-4 і шт. і р. 90 к. і 2 р. 50 коп. Серветки стол. 17, за 1 д. 2,60, 2,90 і 3 р. 30 коп. Умови надсилки. Упаковка і перес. коштом фірми. Налож. плато до 5 р. на 10 коп. дорожче. Більш 5 р.—по 2 коп. з рубля. У Зах. Сібір і Туркест. край пряхає до 5 р. на 10 коп. дорожче. Сібір—10 проц. а сума какауз.

Адресувати: фабриканту Льву Рубашкину, Лодзь.

Листування редакції.

Передплатникові № 499. Література Н. У. П.: „Справа Української інтелігенції в програмі Н. У. П.“, Львів, рік видання не показано. „Самостійна Україна“, журнал, що видає у Львові, випило, наскільки це нам відомо, тільки 2 числа. „Як розумити гасло: Україна для українців?“, ст. д. Тимошівського („Рада“), а також статті агітац. д. Тимошівського в „Діл“ за цей рік. „Постанови з'їзду Н. У. П.“ („Рада“). Як дістати цю літературу—не знаємо. Зараз партія не має ніякого органу.

БІРЖА.

Петербургська біржа 4-го сентября 1907 р.

40%	Державна рента.	70 1/2 ад.
4 1/2%	Заставні листи Київ. з. б.	70 1/2
5 1/2%	Внутршн. з. виграш. позичка перш. р. 1864.	357 1/2
5%	Внутршн. з. виграш. позичка друг. р. 1866.	257
5 1/2%	Застав. з. виграш. Держ. Дворин. земельн. банку	217 1/2
Акції	Петербургськ. міжнародн. Ком. банку	376
	Бакінськ. нафт. т-ва.	529
	Т-ва нафт. пр. бр. Нобель.	—
	Нафт. і Торг. т-ва „Мангашевь і Ко“.	155
	Петербург. Приватн. та Комерч. банку	140
	1-го Т-ва пароход. по Дніпру	—
	2-го Т-ва пароход. по Дніпру	—
	Петербург. учетн. та позичк. банку	408
	Рос. для заргранич. торг. банку	325
	Т-ва зал. стал. та метал. зав. „Сормово“.	149
	Брянськ. рельсов. метал. зав.	107 пок.
	Путіліського зав.	95 1/2
4 1/2%	Позичка р. 1905	90 1/2 ад.
5%	„р. 1906	87
5 1/2%	Нова позичка р. 1906	87
5%	Крестянські свідцтва	79 1/2
	Париж. Обязательства хазяичества	—
	Настрій міцннця.	—

Редактор М. Павловський.

Видавець Є. Чикаленно.

ОПОВІСТКИ.